

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЩОДО
АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ**

Панченко Вікторія Валеріївна
кандидат юридичних наук, доцент
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна

Анотація: У статті розглянуто організаційно-правові аспекти щодо агроекологічних заходів. Виявлено, що збереження біорізноманіття, охорона водних ресурсів, клімату і ґрунту можливо при міжсекторальному підході, як шляхом виконання правових приписів, так і за допомогою заходів державної підтримки, проведення досліджень. Визнано потребу поєднання заходів наданням консультаційних послуг й інформації, прийняттю правових приписів, агроекологічних заходів. Наголошено, що комплексна взаємодія між інтенсивним і екстенсивним землекористуванням та агроекологічною якістю вимагає наявності чітко розмежованих заходів з різними регіональними або галузевими підходами. Встановлено, що агроекологічні заходи й компенсаційні сільськогосподарські надбавки принципово потрібні при реалізації механізму поширення положень концепцій і програм на сільськогосподарські угіддя, розташовані у гірських регіонах, що дозволить продовження належного землекористування і збереження природно-культурного ландшафту в цих регіонах.

Ключові слова: агроекологічні заходи, компенсаційні виплати, інвестиційна діяльність, сільське господарство, державна підтримка.

Зі зміною клімату в світі важливим постає питання щодо поліпшення довкілля і ландшафту шляхом збереження біологічного різноманіття, сільськогосподарських систем високої природоохоронної значущості й

традиційних аграрних ландшафтів, водних ресурсів. Відповідні заходи мають бути спрямовані на інтеграцію екологічних цілей в сільському господарстві. Відповідно до цього національними стратегіями держав мають бути прописані положення про недопущення або зменшення викиду в атмосферу речовин, що забруднюють довкілля, внесення небажаних речовин в ґрунт, воду й повітря; забезпечення стійкого землекористування, пристосованого до конкретних регіональних умов; екологічно раціональне утримання сільськогосподарських тварин відповідно до їх видових особливостей; підвищення стійкості лісів і сприяння їх природному відновленню тощо.

Збереження біорізноманіття, охорона водних ресурсів, клімату і ґрунту можливо при міжсекторальному підході, як шляхом виконання правових приписів, так і за допомогою заходів державної підтримки, проведення досліджень. В якості правових заходів можна назвати природоохоронне право, приписи щодо охорони довкілля від шкідливої дії, різні підзаконні нормативно-правові акти і приписи про порядок використання добрив тощо. Один із заходів державної підтримки можна реалізувати через прямі компенсаційні сільськогосподарські виплати, спрямовані, разом з іншим, на охорону довкілля.

Так, наприклад збереженню біорізноманіття, охороні водних ресурсів, клімату і ґрунту сприяє підтримка із засобів Європейського фонду розвитку сільських територій для проведення екологічних заходів у сфері сільського і лісового господарства, включаючи екологічне агровиробництво і невиробничі інвестиції, а також заходи щодо наданням консультаційних послуг, отримання інформації і кваліфікації, компенсаційних виплат згідно регіональних програм, розробки планів охорони і господарювання природоохоронних регіонів, збереження і відновлення водних об'єктів, будівництва складських приміщень для зберігання органічного добрива у межах державної підтримки індивідуального господарства, інвестування підвищення ефективності використання енергії, найбільш ефективного застосування добрива або застосування способів внесення добрива, субсидування поновлюваних джерел енергії, регіональних компенсацій територіям, що знаходяться в несприятливих

кліматичних і природних умовах.

При виділенні субсидій особливу увагу слід приділяти агроекологічним заходам і невиробничим інвестиціям: відновлення, захист, збереження, поліпшення екологічно цінних природних або життєвих просторів; зменшення інтенсивності господарювання; екологічне агровиробництво; збереження специфічного мінімального рівня землекористування у поєднанні з екстенсивними способами утримання тварин відповідно до їх зоологічних потреб або планів управління виробництвом; збереження пасовищ з екстенсивним способом використання; перетворення посівних площ в пасовища з екстенсивним способом використання, особливо в схильних до повеней районах і в природоохоронних регіонах; поліпшення якості ґрунту і зменшення ерозій; збереження важливих для сільського господарства ресурсів і інше.

Так, наприклад агроекологічні заходи в країнах ЄС застосовуються в якості добровільних заходів з метою компенсації додаткових екологічних досягнень, передбачених національними правовими приписами і тим самим, що нерідко виходять за межі спеціальних обмежень землекористування. У той час національні правові приписи встановлюють обов'язковий до загального застосування стандарт, шляхом проведення агроекологічних заходів цілеспрямовано надаються додаткові екологічні послуги і компенсуються пов'язані з цим втрати доходу і додаткові витрати. При реалізації агроекологічних заходів застосовується диференційований підхід, залежно від цілей реалізуються як загальні, так і специфічні для конкретного регіону або конкретної місцевості міри.

З метою досягнення бажаних екологічних результатів багато заходів спрямовані на певний спосіб землекористування, а інші заходи спрямовані на досягнення конкретних екологічних цілей. У регіонах з граничним рівнем доходу агроекологічні заходи нерідко служать гарантом продовження землекористування на природоохоронних площах. Агроекологічні заходи до того ж у межах посилення принципу кооперації є важливою альтернативою

прийняттю правових обмежень в області землекористування. Не в усіх регіонах екологічні проблеми можуть вирішуватися за допомогою проведення екологічних заходів. Так, в майбутньому з цією метою потрібно поєднання заходів наданням консультаційних послуг і інформації, прийняття правових приписів, агроекологічних заходів.

Враховуючи світову зміну кліматичних умов, необхідно продовжувати розвиток агроекологічних заходів, при цьому слід в обов'язковому порядку контролювати, наскільки ці заходи можуть бути орієнтовані на конкретну реалізацію охорони природи й довкілля кожного регіону окремо і країни в цілому.

Аналізуючи наведене вище, можна припустити, що в екологічно чутливих регіонах, в яких діють певні зобов'язання для досягнення цілей регіональних програм на основах стратегічних національних концепцій збереження стійкого землекористування, можливо підтримувати за допомогою цілеспрямованих компенсаційних виплат за специфічні обмеження в сфері охорони довкілля, що і дозволить скоординувати їх з агроекологічними заходами з метою відвертання надмірної компенсації. При цьому на додаток до дій з реалізації чинних національних програм треба враховувати додаткові можливості надання субсидій.

Отже, компенсаційна сільськогосподарська надбавка буде і далі мати велике значення як інструмент надання компенсаційної субсидії регіонам з несприятливими природними умовами і разом з цим як інструмент підтримки землекористування з урахуванням вимог охорони довкілля і природи зі збереженням робочих місць в сільських регіонах. Критеріями регіональних розмежувань, звичайно ж, є як показник порівняльної оцінки сільського господарства, так і якість ґрунту й кліматичні умови, які і мають бути основними показниками при здійсненні градації компенсаційних сільськогосподарських виплат, що і необхідно закріпити нормативно.

Взагалі підтримка невиробничих інвестицій важлива для гармонізації економічних інтересів в сільському господарстві, зокрема територій

лісогосподарського призначення, з вимогами охорони природи. Раціональне лісокористування через систему компенсаційних виплат за специфічні обмеження в сфері охорони довкілля повинне внести вклад у забезпечення стійкості й багатофункціональності лісів відносно регіонів, що знаходяться в несприятливих природних умовах, завдяки спеціальним цільовим установам при реалізації агроекологічних заходів. Комплексна взаємодія між інтенсивним й екстенсивним землекористуванням та агроекологічною якістю вимагає наявності чітко розмежованого спектру заходів з різними регіональними або галузевими підходами.

Агроекологічні заходи й компенсаційні сільськогосподарські надбавки принципово потрібні при реалізації механізму поширення положень концепцій і програм щодо використання сільськогосподарських угідь, розташованих у гірських регіонах, що дозволить продовження належного землекористування і збереження природно-культурного ландшафту в цих регіонах.

SCI-CONF.COM.UA

RESULTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH AND DEVELOPMENT



**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 2-4, 2021**

**MADRID
2021**

RESULTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH AND DEVELOPMENT

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

Madrid, Spain

2-4 May 2021

Madrid, Spain

2021

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Results of modern scientific research and development” (May 2-4, 2021) Barca Academy Publishing, Madrid, Spain. 2021. 640 p.

ISBN 978-84-15927-33-4

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Results of modern scientific research and development. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-results-of-modern-scientific-research-and-development-2-4-maya-2021-goda-madrid-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: madrid@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Barca Academy Publishing ®

©2021 Authors of the articles